

TERMINATION OF THE CRIMINAL PROCESS IN THE COURT SESSION (PART 2) ¹

Sanda ȚONCU

Doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: sanda.toncu@yahoo.com

<https://orcid.org/0000-0002-8381-0484>

Termination of criminal proceedings is a multidimensional phenomenon, and in the theory of Moldovan criminal procedural law it is analyzed from various angles: in the sense of a procedural act, one of the forms of termination of criminal prosecution, as a legal fact, as a procedural guarantee against unjustified criminal prosecution and as an institution legally independent. A high-quality judicial process will inevitably lead to either a conviction, an acquittal, or a termination. Stopping the criminal process against someone who has been wrongly accused is no less important than identifying and exposing the person who actually committed the crime. The innocent must be protected at all costs from unnecessary accusations, rehabilitated before the society with restoration of reputation and the guilty must be found, prosecuted and punished according to the sections of the law.

Keywords: termination of criminal process, grounds for termination, criminal procedure, the sentence of termination, court session.

ÎNCETAREA PROCESULUI PENAL ÎN ȘEDINȚA DE JUDECATĂ. (PARTEA 2)

Încetarea procesului penal este un fenomen multidimensional, iar în teoria dreptului procesual penal moldovenesc este analizată din diverse perspective: în sensul unui act procedural, una dintre formele de încetare a urmăririi penale, ca fapt juridic, ca garanție procedurală împotriva urmăririi penale nejustificate și ca instituție independentă din punct de vedere juridic. Un proces judiciar de înaltă calitate va duce inevitabil fie la o condamnare, fie la o achitare, fie la o încetare. Oprirea procesului penal împotriva cuiva care a fost acuzat pe nedrept nu este mai puțin importantă decât identificarea și demascarea persoanei care a comis efectiv infracțiunea. Nevinovatul trebuie protejat cu orice preț de acuzații inutile, reabilitat în fața societății cu restabilirea reputației, iar vinovatul trebuie găsit, urmărit penal și pedepsit conform prevederilor legii.

Cuvinte-cheie: încetarea procesului penal, motive de încetare, procedura penală, sentința de încetare, ședința de judecată.

CLÔTURE DE LA PROCÉDURE PÉNALE DEVANT LE TRIBUNAL. (PARTIE 2)

La clôture des poursuites pénales est un phénomène multidimensionnel, analysé sous différents angles en droit procédural pénal moldave: en tant qu'acte de procédure, forme de clôture des poursuites, en tant que fait juridique, en tant que garantie procédurale contre les poursuites abusives et en tant qu'institution juridiquement indépendante. Un processus judiciaire de qualité aboutit inévitablement à une condamnation, un acquittement ou un classement sans suite. Mettre fin aux poursuites pénales

¹ Articolul cu genericul „Încetarea procesului penal în ședința de judecată (Partea 1)” poate fi consultată în materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”, dedicată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, 7-8 noiembrie 2024, Chișinău, Moldova.

contre une personne accusée à tort est tout aussi important que d'identifier et de dénoncer le véritable auteur de l'infraction. Les innocents doivent être protégés à tout prix contre les accusations injustifiées, réhabilités et leur réputation rétablie, tandis que les coupables doivent être identifiés, poursuivis et punis conformément à la loi.

Mots-clés: *clôture des poursuites pénales, motifs de clôture, procédure pénale, jugement de clôture, tribunal.*

ПРЕКРАЩЕНИЕ УГОЛОВНОГО ДЕЛА В СУДЕБНОМ ЗАСЕДАНИИ (ЧАСТЬ 2)

Прекращение уголовного дела – многоаспектное явление, и в теории молдавского уголовно-процессуального права оно рассматривается с различных точек зрения: как процессуальный акт, одна из форм прекращения уголовного преследования, как юридический факт, как процессуальная гарантия от необоснованного уголовного преследования и как юридически самостоятельный институт. Качественный судебный процесс неизбежно приводит либо к осуждению, либо к оправданию, либо к прекращению. Прекращение уголовного преследования в отношении несправедливо обвинённого не менее важно, чем установление и изобличение лица, совершившего преступление. Невинный должен быть любой ценой защищён от ненужных обвинений, реабилитирован в обществе, восстановлена его репутация, а виновный должен быть найден, привлечён к ответственности и наказан в соответствии с законом.

Ключевые слова: *прекращение уголовного преследования, основания прекращения, уголовный процесс, приговор о прекращении, судебное заседание.*

Introducere

Încetarea procesului penal este un fenomen multidimensional, iar în teoria dreptului procesual penal moldovenesc este analizată din diverse unghiuri: în sensul unui act procedural, una dintre formele de încetare a urmăririi penale, ca fapt juridic, ca garanție procesuală împotriva urmăririi penale nejustificate și ca instituție juridic independentă.

O procedură judiciară de înaltă calitate va duce în mod inevitabil fie la o condamnare, fie la a achitare, fie la o încetare. Încetarea procesului penal împotriva unei persoane care a fost acuzată în mod greșit nu este mai puțin importantă decât identificarea și demascarea persoanei care a comis efectiv infracțiunea. Nevinovatul trebuie protejat cu orice preț de acuzațiile inutile, reabilitat în fața societății cu restabilirea reputației, iar vinovatul trebuie găsit, urmărit penal și pedepsit conform secțiunilor legii.

În acest sens, cadrul legal autohton, instituie în art. 1 alin. (3) din Codul de procedură penală, cu titlu de obligație în cursul procesului penal a organelor de urmărire penală și

a instanțelor judecătorești, să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bătută, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Material și metodă. Metodologia cercetării științifice se întemeiază pe metoda dialectico-materialistă, din care derivă și alte metode particulare, utilizate în cercetarea științifică realizată: istorică, logico-juridică, logico-formală, comparativă, gramaticală, precum și observarea, descrierea, modelarea, etc.

În procesul de elaborare a articolului au fost aplicate acte normative naționale și internaționale în vigoare, s-a pus accentul pe prevederile Codului de procedură penală, pe doctrina procesual-penală. Nu în ultimul rând s-a ținut cont și de prevederile Hotărârilor Curții Constituționale a RM, de cele ale Plenului Curții Supreme de Justiție.

Rezultate și discuții

Încetarea procesului penal în ședința de judecată este una dintre formele de încetare

a procesului, care constă în pronunțarea unei sentințe de încetare conform temeiurilor prevăzute la art. 332 din Codul de procedură penală.

Astfel, în corespundere cu prevederile art. 332 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) - 9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53 - 60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În continuare vom analiza temeiurile indicate supra, cu trimitere la cadrul legal aplicabil.

➤ **Există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.**

Asemenea circumstanțe sunt prevăzute de mai multe articole din partea specială a Codului penal după cum urmează:

- *Articolul 165. Traficul de ființe umane.* Potrivit reglementărilor alin. (4), victima traficului de ființe umane este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală.

- *Articolul 174. Actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani.* Conform alin. (2), persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) nu este pasibilă de răspundere penală dacă este la nivel apropiat cu victima în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică.

- *Articolul 206. Traficul de copii.* În corespundere cu alin. (4), victima traficului de copii este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală.

- *Articolul 206¹. Utilizarea rezultatelor muncii.* În corespundere cu alin. (2), persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) este liberată de răspundere penală dacă a declarat benevol despre comiterea de către alte persoane a infracțiunilor de trafic de ființe umane sau trafic

de copii și a ajutat la descoperirea infracțiunilor respective.

- *Articolul 217. Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare.* În acord cu alin. (5), persoana care a săvârșit acțiunile prevăzute la art. 217 sau 217¹ este liberată de răspundere penală dacă a contribuit activ la descoperirea sau contracararea infracțiunii ce ține de circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora, după caz, prin autodenunțare, predare benevolă a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora, indicare a sursei de procurare a acestor substanțe, la divulgarea persoanelor care au contribuit la săvârșirea infracțiunii, la indicarea mijloacelor bănești, a bunurilor sau a veniturilor rezultate din infracțiune. Nu poate fi considerată predare benevolă a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora ridicarea acestora la reținerea persoanei, precum și la efectuarea acțiunilor de urmărire penală pentru depistarea și ridicarea lor.

- *Articolul 246. Limitarea concurenței libere.* Potrivit alin. (2), persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) este liberată de răspundere penală în cazul în care aceasta beneficiază de clemență conform legislației din domeniul concurenței.

- *Articolul 246². Falsificarea și contrafacerea produselor.* Conform alin. (3), persoana care a săvârșit acțiunile prevăzute la alin. (1) și (2) este liberată de răspundere penală dacă a contribuit activ la descoperirea sau la contracararea infracțiunii prin autodenunțare, prin denunțarea și facilitarea tragerii la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit ori au contribuit la săvârșirea infracțiunii.

- *Articolul 278. Actul terorist.* Potrivit alin. (6), persoana care a participat la pregătirea actului de terorism se liberează de răspundere penală dacă ea, prin anunțarea la timp a autorităților sau prin alt mijloc, a contribuit la preîntâmpinarea realizării actului de terorism și

dacă acțiunile ei nu conțin o altă componentă de infracțiune.

- *Articolul 290. Purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori a marcatului sau comercializarea ilegală a armelor ori a munițiilor, a componentelor esențiale ale armelor, precum și sustragerea acestora.* În baza alin. (5), persoana care a predat de bună voie arma, componentele esențiale ale armei de foc sau munițiile pe care le deținea ilegal este liberată de răspundere penală.

- *Articolul 325. Coruperea activă.* În corespundere cu alin. (5), persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la art. 324 este liberată de răspundere penală dacă acestea i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o.

- *Articolul 325¹. Coruperea politică activă.* În acord cu alin. (4), persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la art. 324¹ este liberată de răspundere penală dacă acestea i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o.

- *Articolul 326. Traficul de influență.* Potrivit alin. (4), persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la alin. (1) este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o.

- *Articolul 334. Darea de mită.* Conform alin. (5), persoana care a dat mită este liberată de răspundere penală dacă mita i-a fost extorcată sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o.

- *Articolul 337. Trădarea de Patrie.* În corespundere cu alin. (4), este liberat de răspundere penală pentru trădare de Patrie cetățeanul

Republicii Moldova care a intrat în legătură cu un stat străin, o organizație străină, o entitate anticonstituțională sau cu reprezentanții lor pentru înfăptuirea unei activități ostile împotriva Republicii Moldova dacă nu a săvârșit niciun fel de acțiuni pentru realizarea însărcinării criminale primite, a declarat de bunăvoie autorităților despre legătura sa cu statul străin, organizația străină, entitatea anticonstituțională sau cu reprezentanții lor și a contribuit activ la descoperirea sau la contracararea infracțiunii prin identificarea persoanelor cu care a stabilit și a menținut legătura.

- *Articolul 362¹. Organizarea migrației ilegale.* În baza alin. (4), victima migrației ilegale este absolvită de răspundere penală pentru faptul intrării, șederii, tranzitării ilegale a teritoriului statului sau al ieșirii de pe acest teritoriu, precum și pentru faptele de deținere și folosire a documentelor oficiale false în scopul organizării migrației sale ilegale.

➤ **Cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal.**

În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, a intervenit una din situațiile reținute infra, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Conform prevederilor art. 53 din Codul penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componentei de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:

a. minorilor;

Condiții cumulative obligatorii: **a)** făptuitorul este în vârstă de până la 18 ani; **b)** a săvârșit pentru prima oară infracțiune; **c)** categoria infracțiunii: ușoară sau mai puțin gravă; **d)** se constată că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale. Persoanelor liberate de răspundere penală li se aplică măsurile de constrângere cu caracter educativ, prevăzute la art. 104 din Codul penal.

b. tragerii la răspundere contravențională;

Condiții cumulative obligatorii: **a)** a săvârșit

pentru prima oară infracțiune; **b)** categoria infracțiunii: ușoară sau mai puțin gravă (*excepții*: art. 181¹, 256, art. 264 alin. (2), art. 264¹, 303, 314, art. 326 alin. (11), art. 328 alin. (1), art. 332 alin. (1), art. 333 alin. (1), art. 334 alin. (1) și (2), art. 335 alin. (1) și art. 335¹ alin. (1)); **c)** și-a recunoscut vina; **d)** a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune; **e)** se constată că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale. Persoanelor liberate de răspundere penală li se aplică sancțiuni contravenționale, prevăzute la art. 55 alin. (2), (3) din Codul penal.

c. renunțării de bună voie la săvârșirea infracțiunii;

Se consideră renunțare de bună voie la săvârșirea infracțiunii încetarea de către persoană a pregătirii infracțiunii sau încetarea acțiunilor (inacțiunilor) îndreptate nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii, dacă persoana era conștientă de posibilitatea consumării infracțiunii. Persoana nu poate fi supusă răspunderii penale pentru infracțiune dacă ea, benevol și definitiv, a renunțat la ducerea până la capăt a acesteia, cu excepția cazului când fapta săvârșită conține o altă infracțiune consumată.

d. căinței active;

Condiții cumulative obligatorii: **a)** a săvârșit pentru prima oară infracțiune; **b)** categoria infracțiunii: ușoară sau mai puțin gravă; **c)** s-a autodenunțat de bună voie; **d)** a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune.

Persoana, care a săvârșit o infracțiune de altă categorie poate fi liberată de răspundere penală numai în cazurile prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a Codului penal.

e. schimbării situației;

Condiții cumulative obligatorii: **a)** a săvârșit pentru prima oară infracțiune; **b)** categoria infracțiunii: ușoară sau mai puțin gravă; **c)** datorită schimbării situației, se va stabili că

persoana sau fapta săvârșită nu mai prezintă pericol social.

f. liberării condiționate;

În privința persoanei puse sub învinuire pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, care își recunoaște vinovăția și nu prezintă pericol social, urmărirea penală poate fi suspendată condiționat, cu liberarea ulterioară de răspundere penală în conformitate cu procedura penală, dacă corectarea acestei persoane este posibilă fără aplicarea unei pedepse penale.

g. prescripției de tragere la răspundere penală.

Acest temei se va analiza infra.

➤ **Persoana nu a atins vârsta la care poate fi trasă la răspundere penală.**

În corespundare cu dispozițiile art. 21 alin. (1) din Codul penal, sânt pasibile de răspundere penală persoanele fizice responsabile care, în momentul săvârșirii infracțiunii, au împlinit vârsta de 16 ani, iar potrivit alin. (2) din articolul citat, persoanele fizice care au vârsta între 14 și 16 ani sânt pasibile de răspundere penală numai pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 145, 147, 151, 152 alin. (2), art. 164, 166 alin. (2) și (3), art. 171, 172, 175, 186-188, 189 alin. (2)-(6), art. 190 alin. (2)-(5), art. 192 alin. (2)-(4), art. 192¹ alin. (2) și (3), 196 alin. (4), art. 197 alin. (2), art. 212 alin. (3), art. 217 alin. (4) lit. b), art. 217¹ alin. (3) și alin. (4) lit. b) și d), art. 217³ alin. (3) lit. a) și b), art. 217⁴, art. 217⁶ alin. (2), art. 260, 268, 270, 271, art. 275, 280, 281, 283-286, 287 alin. (2) și (3), art. 288 alin. (2), art. 290 alin. (2), art. 292 alin. (2), art. 317 alin. (2), art. 342.

Cadrul legal instituie răspunderea penală pentru persoanele fizice responsabile care, în momentul săvârșirii infracțiunii, au împlinit vârsta de 18 ani pentru anumite categorii din partea specială. În acest sens vom relata dispozițiile art. 208 și 209 din Codul penal, precum și mai multe din Capitolul XVIII ce reglementează infracțiuni militare.

➤ **Persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.**

În conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Codul penal, nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice, iar potrivit alin. (2) din articolul citat, nu este pasibilă de pedeapsă persoana care, deși a săvârșit infracțiunea în stare de responsabilitate, înainte de pronunțarea sentinței de către instanța de judecată s-a îmbolnăvit de o boală psihică care a lipsit-o de posibilitatea de a-și da seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau de a le dirija.

Deci, se impune constatarea cumulativă a celor două condiții obligatorii:

1) constatarea săvârșirii faptei prejudiciabile de către o persoană în stare de iresponsabilitate sau constatarea devenirii persoanei iresponsabilă după săvârșirea faptei, dar până la pronunțarea sentinței;

2) constatarea prin caracterul faptei săvârșite și starea sănătății sale, că persoana nu prezintă pericol pentru societate și nu are nevoie de tratament forțat.

În asemenea circumstanțe, instanța de judecată pronunță o sentință de încetare a procesului și de neaplicare a unor măsuri de constrângere cu caracter medical, anunțând despre bolnav organele de ocrotire a sănătății.

➤ **A intervenit termenul de prescripție sau amnistia.**

Potrivit dispozițiilor art. 60 alin. (1) din Codul penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene:

a) 3 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare;

b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave;

c) 15 ani de la săvârșirea unei infracțiuni grave;

d) 20 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave;

e) 25 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni excepțional de grave.

În acord cu dispozițiile art. 60 alin. (2) din Codul penal, termenele prescripției de tragere la răspundere penală se reduc pe jumătate pentru persoanele care la data săvârșirii infracțiunii erau minori, iar conform alin. (8) din articolul citat, prescripția nu se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război, infracțiuni de tortură, tratament inuman sau degradant sau alte infracțiuni prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, indiferent de data la care au fost săvârșite.

În corespundere cu dispozițiile art. 107 alin. (1) din Codul penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei, iar conform alin. (3) din articolul citat, amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art. 166¹ alin. (2)-(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171-175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208².

Pentru a purcede la pronunțarea sentinței de încetare pe temeiurile enunțate, este necesar acordul inculpatului, or în lipsa acordului procedura va continua în mod obișnuit.

➤ **Fapta constituie contravenție.**

În ipoteza în care instanța de judecată constată că fapta imputată persoanei constituie o contravenție, nu o infracțiune, atunci ea va înceta procesul penal și va soluționa cauza conform prevederilor Codului contravențional. Exercitarea acestei competențe nu agravează situația persoanei, ci este în favoarea acesteia

(*in bonam partem*). Contravențiunile au un regim sancționator mai blând decât infracțiunile.

Încadrarea juridică a faptei penale, identificarea normei aplicabile cazului și stabilirea pedepsei țin de competența instanței de judecată. Subsidiar, instanțele de judecată efectuează încadrarea juridică a faptei în funcție de circumstanțele concrete ale speței deduse judecății și în acest sens, instanța de judecată nu este obligată să accepte încadrarea dată de către procuror. Trebuie făcută o distincție între fapta (prejudiciabilă), care poate reprezenta o multitudine de circumstanțe faptice, și infracțiunea sau contravenția prevăzută de articolele legii penale și contravenționale, care reprezintă încadrarea juridică a acestora.

Concluzii

Este de reținut, că actualmente, lacunele multiple ale legii de procedură penală vizând procedura de încetare a procesului penal în ședința de judecată prevăzută la art. 332 din Codul de procedură penală nu sunt înlăturate, iar modificările legislative adoptat în ultimii ani sunt insuficiente, lipsite de raționamente juridice și întârziate.

Generalizând, vom reține, că concomitent cu încetarea procesului penal, instanța decide inclusiv și asupra următoarelor chestiuni:

1. revocarea măsurii preventive și a altor măsuri procesuale în modul prevăzut de lege;
2. restituirea cauțiunii în cazurile și în modul prevăzut de lege;
3. aplicarea măsurilor de siguranță;
4. încasarea cheltuielilor judiciare sau alte acțiuni prevăzute de lege.

Sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu apel sau, după caz, cu recurs în instanța ierarhic superioară, în modul prevăzut de Codul de procedură penală.

Referințe bibliografice

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova: nr. 122-XV din 14 martie 2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr. 104-110/447, pp. 4-208; republicat În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr. 248-251/699, pp. 3-120.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Privind sentința judecătorească”, nr. 5 din 19.06.2006. [online]. [Accesat 08.07.2024]. Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=152
3. Hotărârea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010. [online]. [Accesat 08.07.2024]. Disponibil: <https://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=47&l=ro>
4. Decizia nr. 63 din 11.06.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 39g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolele 332 alin. (2) și 391 alin. (2) din Codul de procedură penală (încetarea procesului penal atunci când fapta constituie o contravenție și soluționarea cauzei conform prevederilor Codului contravențional) [online]. [Accesat 08.07.2024]. Disponibil: <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=decizii&docid=811&l=ro>
5. Hotărârea CJUE în cauza *Turansky*, C-491/07, 22 decembrie 2008. [online]. [Accesat 08.07.2024]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A62007CJ0491>
6. Cauza *Horgiag contra României* - Non bis in idem. Domeniul de incidență. [online] [Accesat 08.07.2024]. Disponibil: <https://legeaz.net/hotarari-cedo/horgiag-contra-romaniei-x6l>
7. BODEAN, Valeriu. *Aspecte teoretice și practice ale reluării urmăririi penale*. Teza de doctor în drept. Chișinău, 2024. [online]. [Accesat 08.07.2024]. Disponibil: <https://www.anacec.md/ro/technical-staff/evaluations> / <https://ana-cec.md/files/Bodean-teza.pdf>